

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

1987

BRNO 1990

na Znojmsku již dvanáctou sezónou /viz PV 1976-1986/. Terénní výzkum se v tomto roce soustředil na průzkum v jižní části naleziště. V první fázi se prováděl odkryv středně velké mohyly č. 17, porušené asi z jedné třetiny lesní cestou, která vede přes její severní okraj. Její největší průměr dosahoval téměř 13 m a výška přibližně 25 cm. V plášti mohyly se podařilo zachytit velmi špatně dochované kosterné pozůstatky 2 pohřbů bez nálezů, které podle stavu dochování antropologického materiálu je možno datovat do doby bronzové. Přesnější klasifikaci nelze spolehlivě určit, ale podle polohy mohyly v rámci mohylníku se za dnešního stavu výzkumu zdá pravděpodobnější jejich přisouzení středodunajské mohylové kultury.

V další etapě se začalo s odkryvem velké mohyly č. 27, nacházející se nedaleko výše zmíněné mohyly č. 17. V zatím prozkoumané části se podařilo objevit 3 hroby z období stěhování národů, při čemž některé náznaky signalizují existenci dalších a dále jeden hrob z doby bronzové. O celkových výsledcích výzkumu této mohyly bude podrobněji referováno až po dokončení odkryvu v roce 1988.

Za současného stavu výzkumu bylo na mohylníku v Boroticích z celkového počtu 28 prozkoumáno úplně 14 mohyl, částečně mohyla 27 a v šedesátých letech V. Podborským /1963, 125-128/ ještě mohyly 1, 8 a 12, takže na průzkum čeká ještě 10, vesměs menších mohyl. Z celkového počtu asi 81 hrobů je možno 55 zařadit do starší a střední doby bronzové, tedy lidu větševské skupiny a středodunajské mohylové kultury, 5 do doby laténské a zbývajících 21 do období stěhování národů. Značné problémy, zvláště u hrobů z doby bronzové, činí přesné datování pohřbů bez milodarů, poněvadž v rámci doby bronzové nejsou prakticky žádné rozdíly v pohřebním ritu mezi lidem větševské skupiny a starší mohylové kultury. Navíc počet hrobů patrně nebude úplný, poněvadž zjištění pohřbů bez výbavy s nedochovanou kostrou je ve většině případů téměř nemožné.

L i t e r a t u r a :

Podborský, V. 1963: Zpráva o počáteční fázi výzkumu mohylníku u Borotic /okr. Znojmo/, SPFFBU E 8, 125-128.

Z w ö l f t e S a i s o n a u f d e r G r a b u n g i n B o r o t i c e / B e z . Z n o j m o / . I n S o m m e r 1987 s e t z t e d i e s y s t e m a t i s c h e G r a b u n g d e s H ü g e l g r ä b e r f e l d e s i n B o r o t i c e i m Z n o j m o e r R a u m m i t d e r z w ö l f t e n S a i s o n f o r t / s i e h e P V 1976 - 1986 / . B e i d e r A b d e c k u n g d e s m i t t e l g r o s s e n , t e i l w e i s e d u r c h d e n W a l d w e g g e s t ö r t e n H ü g e l g r a b e s 17, h a t m a n n u r K n o c h e n ü b e r r e s t e v o n 2 s c h l e c h t e r h a l t e n e n f u n d l o s e n G r ä b e r n e n t d e c k t . I n d e m v o r l ä u f i g u n t e r s u c h t e n T e i l d e s G r a b h ü g e l s 27 w u r d e n 3 G r ä b e r a u s d e r V ö l k e r w a n d e r u n g s z e i t , w o b e i e i n i g e A n z e i c h e n d i e E x i s t e n z v o n w e i t e r e n s i g n a l i s i e r e n u n d f e r n e r e i n G r a b a u s d e r B r o n z e z e i t , f e s t g e s t e l l t . B e i d e m g e g e n w ä r t i g e n G r a b u n g s s t a n d a u f d e m G r ä b e r f e l d i n B o r o t i c e h a t m a n v o n d e r G e s a m t z a h l 28 g ä n z l i c h 14 H ü g e l g r ä b e r / A b b . 14 / , t e i l w e i s e H ü g e l g r a b 27 u n d i n d e n s e c h z i g e r J a h r e n v o n V . P o d b o r s k ý / 1963, 125-128 / n o c h d i e H ü g e l g r ä b e r 1, 8 u n d 12 u n t e r s u c h t . V o n 81 f e s t g e s t e l l t e n G r ä b e r n k a n n m a n 55 i n d i e ä l t e r e u n d m i t t l e r e B r o n z e z e i t , 5 i n d i e L a t e n e z e i t u n d 21 i n d i e V ö l k e r w a n d e r u n g s z e i t e i n r e i h e n .

HROBY MOHYLOVÉ KULTURY V DIVÁKÁCH /okr. Břeclav/

Jaroslav Němeček, Diváky, Stanislav Stuchlík, AÚ ČSAV Brno

Začátkem dubna 1987 prováděl Jaroslav Němeček z Divák povrchové sběry v trati "Nivky pod dílem v zelách" v katastru Divák. Na rozoraném poli uvnitř velké černé skvrny našel bronzovou břitvu a šipku. Za dva dny rozhrnoval na stejném místě hlínu a odkryl ještě bronzovou sekerku a druhou šipku. Začistil proto nejbližší okolní prostor, při čemž objevil lidské zuby a zlomky kostí, z nichž některé měly patinou zbarvený povrch. Na kostech pak leželo kopí orientované ve směru V /hrot/ - Z /tulej/. V okolí se našlo i několik střepů, ale jejich příslušnost k tomuto celku není jistá. Ve vzdálenosti asi 120 m od tohoto místa našel J. Němeček v další černé skvrně zlomky bronzového náramku a zdobený střep.

Popis předmětů z objektu 1:

1. Bronzové kopí s dlouhým, slabě prohnutým listem a tulejí nepravidelně kruhového průřezu. Na tuleji jsou po stranách 2 otvory. D. - 14,5 cm.
2. Bronzová sekerka s rozevřeným ostřím, poměrně vysokým srdčitým schůdkem a rovně ukončeným týlem s nízkými okrajovými lištami. D. - 16,5 cm.

3. Poškozená bronzová břitva s širokým listem a rukojetí zdobenou 3 žebírky. Zachovaná d. - 12,3 cm.
4. Dvě drobné bronzové šipky s tulejkou. D. - 2,1 cm.
5. Střepy pocházející patrně z jedné nádoby se žlábký na kónické spodní části nádoby a výčnělkem na výduti.

Popis předmětů z objektu 2:

1. Plochý manžetovitý bronzový náramek, zdobený 5 podélnými žebírky a s konci lopatkovitě ukončenými. Průměr - 6,9 cm.
2. Střep z nádoby s hrdlem odděleným od těla nevýraznou hranou, pod níž jsou 2 důlky a šikmo směřující výzdoba z kolkovaných pásků.

Bronzové předměty je možno datovat do mladšího úseku střední doby bronzové a dát je do souvislosti s lidem středodunajské mohylové kultury. Nálezy pocházejí ze 2 míst a složení obou celků napovídá, že jde o pozůstatky 2 hrobů. V prvním případě, kdy vedle kopí, břitvy, sekerky a 2 šipek se našly i kosterné pozůstatky dospělého jedince, lze předpokládat, že jde o pohřeb muže - bojovníka s bohatou výbavou. Ve druhém případě z hrobu zůstal zachován pouze bronzový manžetovitý náramek. Patrně ze stejného místa jako náramek pochází i bronzový závěsek, zlomky dalších 2 bronzových předmětů a spálené kosti, objevené zde v roce 1981 / Stuchlík 1983, 36/. S jistou pravděpodobností lze předpokládat, že výše uvedené černé skvrny jsou pozůstatkem rozoraných mohyl. U střepů, zvláště v případě objektu 2, je pravděpodobné, že nepatří k pohřbům.

L i t e r a t u r a :

Stuchlík, S. 1983: Mohylový hrob z Divák /okr. Břeclav/, PV 1981, Brno, 36.

Gräber der Hügelgräberkultur in Diváky / Bez. Břeclav/. Im April 1987 entdeckte J. Němeček aus Diváky auf dem Feld südöstlich von der Gemeinde eine bronzene Lanzenspitze, ein Beil, ein Rasiermesser, 2 Pfeilspitzen und einige ausdruckslose Scherben. Ungefähr 120 m weiter fand er einen bronzenen Armring mit Längsrippen und einen hallstattzeitlichen Scherben. Höchstwahrscheinlich handelt es sich um Überreste von 2 durch Ackerung gestörte Gräber, die man in den jüngeren Abschnitt der mittleren Bronzezeit einreihen kann. Vermutlich von der gleichen Stelle wie der Armring stammt auch ein bronzener Anhänger, Bruchstücke von 2 weiteren kleinen Bronzegegenständen und Menschenknochen, die hier im Jahre 1981 entdeckt worden waren /Stuchlík 1983, 36/.

POKRAČOVÁNÍ ZÁCHRANNÉHO VÝZKUMU NA LESKOUNĚ U OLBRAMOVIC /okr.

Milan Salaš, MM Brno

Znojmo/

V říjnu 1987 byl na východní straně hradiska ukončen výzkum druhého profilu vnějšího opevňovacího tělesa z pozdní doby bronzové /cf. Salaš 1989/. Potvrdilo se, že na vnější straně hrady se na umělých sprašových terasách nacházejí ještě nejméně dvě, vzájemně 4 m od sebe vzdálené kamenné destrukce, široké 2 - 3 m. Až na ojedinělé, nevýrazné zlomky pravěké keramiky a uhlíky se z jejich prostoru nepodařilo získat žádný materiál. Je pravděpodobné, že obě destrukce probíhaly na celé východní straně hradiska paralelně s vnějším valem a že jsou spíše pozůstatkem předsunutých opevňovacích prvků než dokladem samostatných, fázově následných fortifikačních konstrukcí.

Na vnitřní ploše hradiska zůstaly v době záchranného výzkumu již jen lokální zbytky stažené kulturní vrstvy. Povrchovými sběry a částečně i menším odkryvem byly z této vrstvy získány střepy zejména kultury středodunajských popelnicových polí, objevily se tu ale i zlomky keramiky ze starší doby bronzové. K vzácnějším náhodným nálezům patří starobronzová vlasová ozdoba z dvojitého bronzového drátu a sekerka s tulejkou a ouškem, spadající do H B1.

L i t e r a t u r a :

Salaš, M. 1989: Záchranný výzkum pozdně bronzové fortifikace na Leskouně u Olbramovic /okr. Znojmo/, PV 1986, v tisku.

Fortsetzung der Rettungsgrabung auf Leskoun bei Olbramovice / Bez. Znojmo/. Die Grabung der letzten Überreste des durch den Steinbruch zerstörten Burgwalles bestätigte, dass sich auf der Aussenseite des spätbronzezeitlichen

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1987

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně,
sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor: akademik Josef Poulik
Redaktoři: Dr. Z. Himmelová, Dr. J. Stuchlíková,
Dr. J. Unger
Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá
Grafická úprava: L. Trávníčková
Na titulním listě: nádoba únětické kultury z Újezda u Brna
Tisk: **PENTA**
Evidenční číslo: ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis: 450 kusů - neprodejné